

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-05-27
Besvaras senast
2021-06-10

Till statsrådet Anna Hallberg (S)

2020/21:774 Patent och immaterialrättsskydd på vaccin mot covid-19

”Tiden börjar rinna ut”, står det i Amnesty Internationals kampanj för att världens ledare ska ta bort patent och påbörja arbetet med att tillgängliggöra vaccin, läkemedel och tester för alla. Vi får rapporteringar om katastrofala situationer i Indien, Argentina, Japan med flera. Och inte bara det, spridningen fortsätter och nya virusvarianter upptäcks.

För några veckor sedan öppnade USA upp för att pausa patentet, något som många hälsoorganisationer förespråkat.

Förslaget som sådana organisationer som Läkare Utan Gränser och Amnesty International men även många av WTO:s medlemsländer stöttar är förslaget som presenterades av Indien och Sydafrika i Tripsrådet (The Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights). Förslaget (WTO dok: IP/C/W/669 Waiver from certain provisions of the TRIPS agreement for the prevention, containment and treatment of Covid-19) bygger på att patent och immaterialrättsskydd ska tas bort från de vaccin och andra relevanta läkemedel som är till för att stoppa covid-19 fram till dess att omfattande vaccination har skett globalt och majoriteten av världens befolkning är immun.

I dagsläget kommer inte vaccinen att räcka till att täcka det globala behovet. Det leder till en snedfördelning av vaccin och läkemedel mot covid-19. De rikare länderna kommer att få tillgång medan utvecklingsländerna kommer att ha tillgång beroende på de rikare ländernas vilja eller prioritering. Samtidigt visar studier att om de 2 första miljarderna doser av vacciner mot covid-19 skulle komma hela världen till godo skulle dödligheten i världen minska med 61 procent. Om däremot de 50 rikaste länderna får doserna kommer dödligheten att minska med endast 33 procent, vilket inte kommer att ge den globala effekt vi behöver.

Dessutom kan många utvecklingsländer möta institutionella och juridiska svårigheter när de måste använda den obligatoriska licensmekanismen för läkemedel. Det är en besvärlig process för import och export av läkemedelsprodukter som kan utgöra ytterligare ett hinder i pandemibekämpningen.

Det primära måste vara att stoppa pandemin, och i det här läget kan inte läkemedelsföretagens patent och licenser komma före bekämpningen av covid-

19.

Frågan är högst angelägen – om utvecklingsländerna nekas att producera vacciner, läkemedel och teknik som är nödvändiga i kampen mot pandemin så kommer det att drabba oss alla. Det kan inte vara så att vår hälsa är beroende av globala produktionskedjor och multinationella företag som prioriterar vinst framför hälsa. Även om ett flertal vacciner snabbt utvecklades för att bekämpa covid-19 har både produktionen och leveransen av vaccinerna visat sig vara ostabil och otillräcklig i förhållande till det behovet. Pandemin kommer då att ta längre tid att bekämpa, vilket kommer att leda till mer lidande och död. Dessutom kommer det att påverka vår ekonomi både nationellt och globalt.

Jag hade den här debatten med statsrådet Hallberg inte för så länge sedan, och då var svaret att patent och övriga immaterialrätter skapar incitament för företag att investera och att utveckla läkemedel såsom vacciner och att det är en förenkling att frågan om tillgång till vaccin enbart handlar om immaterialrätt. De verkliga hindren för en rättvis tillgång till vaccin är snarare en hög efterfrågan i kombination med otillräcklig produktionskapacitet, där Sverige genom EU-samarbetet fortsätter att bidra.

Skillnaden nu är att fler och fler länder ställer sig bakom förslaget om att pausa patenträttigheterna. Dessutom har flera hälsoorganisationer svarat på att den otillräckliga produktionskapaciteten kan minska genom att pausa rättigheterna och att det finns faciliteter att tillgå för detta.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Anna Hallberg:

1. Kommer statsrådet att verka för att Sverige, precis som USA och 100 andra länder i WTO, ska stötta förslaget som presenteras i Trips?
2. Kommer statsrådet att verka för att Sverige i samarbete med till exempel andra nordiska länder ska ha en gemensam vaccinproduktion och gemensam vaccinforskning?

.....

Lorena Delgado Varas (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders